

Fylkesmannen i Buskerud

Habilitet

Ingebjørg Haug

Fylkesmannen i Buskerud

Fylkesmannen
i Buskerud

**« I lille Norge blir nesten alle
inhabile »**

**Fylkesmannen
i Buskerud**

Foto: Berit Roald / NTB scanpix

- Ikke inhabil

Kulturminister Hadia Tajik har fått vurdert sin habilitet i forhold til Høyre-kjæresten Stefan Heggelund. Jus-ekspert mener Tajik er overforsiktig.

Publisert 08.01.2013 kl 07:46 Oppdatert 08.01.2013 kl 07:46

Det er Dagens Næringsliv som i dag skriver at kulturminister Hadia Tajik har fått vurdert sin habilitet av Justisdepartementets lovavdeling. Tajik er kjæreste med Høyre-politikeren Stefan Heggelund, som er medlem i kultur- og utdanningskomiteen i Oslo bystyre.

- Det har oppstått litt småhysteri omkring habilitetsspørsmål. Dette kan ikke være et vanskelig spørsmål for lovavdelingen. Du blir ikke inhabil fordi du er kjæreste med noen. Kulturministeren er overforsiktig i dette spørsmålet med mindre hennes kjæreste skulle ha en søknad liggende i Kulturdepartementet, sier jusprofessor Eivind Smith til DN.

I lovavdelingens svar til Kulturministeren heter det at det skal foreligge nokså ekstraordinære omstendigheter for at problemstillingen rundt habilitet i dette spørsmålet skulle bli aktuelt.

FÅR SETTESTATSRÅD: Trond Giske ble av justisdepartementet ikke erklært inhabil i forhold til Entra, men gjorde det selv torsdag da ansettelsen av vennen Rune Olsø ble et stridstema.

Foto: HÅKON MOSVOLD LARSEN Scanpix

Oppnevner settestatsråd for Giske i Entra-saken

Trond Giske er inhabil i saken hvor vennen Rune Bolsø er ansatt som ny sjef for Entra.

NYHETER **Jo Andre Aakvik**

Publisert: 05.10.2012 12:10, Oppdatert: 05.10.2012 14:10

Det er ennå ikke klart hvem som skal behandle den betente ansettelses-saken i Giskes sted.

Situasjonen rundt ansettelsen av Rune Olsø som ny sjef for statseide eiendomsgiganten Entra er svært tilspisset, noe også Nærings- og Handelsdepartementet går langt i å innrømme i en pressemelding fredag formiddag.

- I kjølvannet av ansettelse av ny konsernsjef i Entra har det likevel oppstått spørsmål som departementet som eier må kommentere og håndtere, hvor jeg er inhabil. Jeg har derfor bedt om at det blir oppnevnt en settestatsråd for meg i disse sakene, sier Giske.

Settestatsråden må oppnevnes av Kongen i statsråd, og vil skje neste fredag.

Delt styre

Styret var delt da Olsø ble ansatt i forrige uke, med en årslønn på over fire millioner kroner.

Fylkesmannen i Buskerud

«Fylkesmannen er inhabil»

19. PUBLISERT 15.01.2015 09:00
1. GJEST OPPDATERT 01.02.2015 12:45

Gryl Kollé Grøndahl (bildet) var tidligere stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet, og hadde i denne perioden, ifølge Drammen Byliste, sterke meninger om den omstridte motorveibru. At den samme Kollé Grøndahl, nå som fylkesmann, instruerer Drammen om å tilsette bygging, mener Drammen Byliste (DB) blir helt galt.

- Jeg mener det er helt riktig å la andre få vurdere hvorvidt Kollé Grøndahl har gjort alt etter boka i denne saken, sier gruppeleder Jan Petter Juriks (DB).

Tirsdag ber han derfor formannskapet sende habilitetsspørsmålet over til fylkesmannens overordnede, administrasjonsdepartementet.

- Motorveibru er en sak hun har ment noe om flere ganger. Før Kollé Grøndahls tid som fylkesmann ble hennes forgjenger, Lef Haraldseth, reid og funnet for tung i en habilitetssak om trasévalg. Trasevalget ble derfor vurdert av Oslo og Akershus fylkesmannsembete, sier Juriks.

Overprøver Drammen. Bakgrunnen for Juriks misnøye er fylkesmannen som står fast at Statens vegvesen kan bygge ny motorveibru, selv om Drammen sier nei.
- Drammen bestemmer i Drammen, sier lovverket. Fylkesmannen deler den samme oppfatning, men med et viktig forbehold.
- Som hovedregel vil det være kommunen som er planmyndighet og som til enhver tid tar stilling til hvorvidt det bør utarbeides plan for et område, eventuelt om tidligere vedtatte planer bør endres.
Fylkesmannen finner dog at denne saken er av så viktige spesielle karakterer at man bør fravike denne hovedregelen, sier Kollé Grøndahl i et brev til Drammen kommune.

Gammel plan. Statens vegvesen har søkt rammetillatelse for å bygge ny motorveibru. Grunnlaget for søknaden er en reguleringsplan fra 1972.

Planen mener Drammen er så gammel, at den er overmoden for revisjon. Et kjernepunkt i ønsket om revisjon er nye krav som stilles til dagens reguleringsplaner. Et slikt er kravet om konsekvensutredning.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 103–110

■ Problem for small learners

- De alminnelige reglene om inhabilitet for den offentlige forvaltning er gitt i forvaltningsloven kap II
- I tillegg er det i kommuneloven § 40 nr. 3 gitt enkelte særregler om inhabilitet for folkevalgte og ansatte i kommuner og fylkeskommuner

Hensynet bak reglene

Formålet med inhabilitetsreglene er å

- sikre korrekte avgjørelser
- opprettholde tilliten til de som fatter avgjørelsene
- beskytte beslutningstakerne mot at det sås tvil om deres troverdighet

Hva inhabilitet ikke er

- Å være inhabil betyr ikke at man er inkompetent
- Å være inhabil betyr ikke at man mistenkes for å ville ta utenforliggende hensyn
- Å være inhabil betyr ikke at man mistenkes for å være uredelig

Konsekvenser av inhabilitet

- Hvis en inhabil tjenestemann/folkevalgt deltar i forberedelsen av eller i avgjørelsen av en sak, utgjør dette en saksbehandlingsfeil som *kan* føre til at vedtaket er ugyldig.
- Et vedtak som lider av en saksbehandlingsfeil er likevel «gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtaket innhold», jf forvaltningsloven § 41.

Hvem omfattes av reglene om habilitet

- Etter forvaltningsloven § 6 første ledd gjelder habilitetsbestemmelsene for *«offentlig tjenestemann»*.
forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav d:
«en embetsmann eller annen som er ansatt i statens eller en kommunes tjeneste»
- Etter forvaltningsloven § 10 gjelder habilitetsreglene også for *«enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan»* .

Forvaltningsloven § 6

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlag for avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i forvaltningssak:

- Inhabilitetsgrunner etter første ledd – tjenestemann/folkevalgt **skal** fratre
- Inhabilitetsgrunner etter annet ledd – skal foreta en **konkret helhetsvurdering** av om **tjenestemann/folkevalgt skal fratre**

Inhabil etter § 6 første ledd – hvis du

- Er part i saken
- Er i slekt eller svogerskap med part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken
- Er eller har vært gift, er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part
- Er verge eller fullmektig for en part
- Er leder el. har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
 1. et samvirkeforetak eller en forening, sparebank el. stiftelse som er part i saken, eller
 2. et selskap som er part i saken. Det gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Inhabil etter § 6 annet ledd

Når det foreligger andre **særegne forhold** som er **egnet til å svekke tilliten** til hans upartiskhet

Særegne forhold kan være

- forhold av samme art som 1. ledd bokstav a –e (annet slektskapsforhold, samboere)
- forhold av en annen art enn de som er nevnt i første ledd
 - Spesiell interesse i sakens utfall
 - Konkurransforhold
 - Økonomisk interesse i utfall av saken
 - Andre former for interessefellesskap eller interessekonflikter (vennskap, fiendskap)

Blant annet skal det legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære **særlig fordel, tap eller ulempe** for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til

Det skal også legges vekt på om habilitetsinnsigelser er reist av en part

Arealplansaker

- Kommuneplan
 - Antatt at den enkelte grunneier ikke anses som part, men eventuell inhabilitet kan følge av § 6 annet ledd
- Reguleringsplan
 - Grunneier innenfor planområdet anses som part. Eiere av tilgrensede eiendommer vil kunne være inhabile etter § 6 annet ledd –
("innebære særlig fordel eller ulempe")

Hva må den inhabile avstå fra å gjøre

- Avstå fra å treffe avgjørelse i saken.
Begrepet avgjørelse favner videre enn vedtak.
Beslutninger som ledd i all type forvaltnings-
virksomhet, også beslutninger som ledd i
saksbehandlingen.
- Avstå fra å tilrettelegge grunnlaget for en sak.
Arbeidet med å utrede eller forberede saken.

Byggesak – habilitetsvurdering saksbehandler i landbruksavdelingen

- Ny driftsbygning i landbruket.
- I tråd med arealbruksbruksformålet i kommuneplanens arealdel (LNF). Bygningens plassering skal godkjennes av kommunen.
- Uttales fra kommuneoverlegen- ingen helserisiko for naboer.
- Landbruksavdelingen v/jordbrukssjefen uttalte at den ikke hadde merknader til plassering av grisefjøset og gjødselkummen ut fra topografi, vegetasjon og vindretning med hensyn til luktproblem.

- Kommunen v/byggesaksavdelingen meddelte tiltakshaver at den ikke hadde merknader til tiltaket.
- Vedtaket ble påklaget av naboer hvor luktproblematikk var det sentrale ankepunkt, men klagen ble ikke tatt til følge. Saken ble bragt inn for Sivilombudsmannen.
- Det ble fremsatt påstander om at saksbehandler ved landbruksavdelingen var inhabil. Påstand om at saksbehandler hadde eller kunne ha økonomisk interesse i at grisefjøset ble realisert.

- Fagkonsulent ved landbruksavdelingen
 - Deltok og skrev referat fra befaring og fagtur
 - Vurdert tomteplassering i samarbeid med jordbrukssjefen, kommunelegen, naboer og tiltakshaver.
 - Kontakt med andre landbrukskontor
-
- Uttalelsen fra landbruksavdelingen – jordbrukssjefen.
Forholdet til jordloven og forskrift om organisk gjødsel

Sivilombudsmannen uttalelse i brev 21.12.12. (sak 2011/2496)

«Selv om As bidrag kan syntes både perifer og begrenset i forhold til den konkrete avgjørelsen i saken, har A bidratt med egne vurderinger. As bistand strekker seg således utover ren kontorteknisk bistand eller bistand til helt kurante avgjørelsene som omtales i forvaltningsloven § 6 fjerde ledd.»

Forts. Sivilombudsmannens brev av 21.12.12

- Klagerne anførte at A hadde eller kunne ha økonomisk interesse i at grisefjøset. A har avvist dette og det er grundig redegjort for hvorfor så ikke var tilfelle.
- *«Slik jeg ser det, ville det nok vært en fordel om A hadde «veket sete» til fordel for en annen saksbehandler. Dette ville vært en uangripelig avgjørelse og egnet til å styrke tilliten til kommunen som forvaltningsorgan. Jeg har likevel ikke grunnlag for slå fast at A rettslig sett var inhabil.*

Forvaltningsloven § 6 tredje ledd – avledet inhabilitet

- Er en tjenestemann inhabil, kan «avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.»
- Kan ikke treffe «avgjørelse» i saken
- Regelen gjelder bare de som er direkte underordnet den inhabile.

Særregler om inhabilitet i kommuneloven

§ 40 nr. 3

- Inhabilitet inntreffer ikke ved valg til offentlige tillitsverv eller fastsetting av godtgjøring for slike verv
- Deltakelse som ansatt ved behandling av en sak, medfører inhabilitet ved behandling av samme sak som folkevalgt
Unntak; årsbudsjett, økonomiplan, kommuneplan, regional planstrategi og regional plan
- Deltakelse som ansatt eller folkevalgt ved behandling av en sak i underinstans, medfører inhabilitet ved behandlingen av samme sak i klageinstans
- Avledet inhabilitet – en direkte underordnet en inhabil ansatt er også inhabil ved behandling og saksforberedelse av klagesak

Avgjørelse av habilitetsspørsmål

- Tjenestemann avgjør selv om han/hun er inhabil
- I kollegiale organer er det organet selv som treffer avgjørelse om et medlem er å anse som inhabil – § 8 annet ledd
- Vedkommende plikter å si i fra om forhold som gjør eller kan gjøre han/henne inhabil
- Vedkommende medlem skal fratre og deltar ikke i avgjørelsen
- Skal fortrinnsvis innkalles vararepresentant som skal delta ved behandlingen av habilitetsspørsmålet
- Hvis organet finner at vedkommende er inhabil, trer vararepresentant inn

Avgjørelse av habilitesspørsmålet

- Det skal protokolleres når et medlems habilitet er vurdert, jf kommuneloven § 30 nr. 4
- Avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak, dvs. at kap. IV – VI i forvaltningsloven ikke gjelder
- Ikke plikt til å begrunne avgjørelsen og ikke klageadgang

Inhabil – fratre ved behandling av saken

- Forlate plassen sin lokalet

Når et medlem av et utvalg er inhabil, skal vedkommende forlate sin plass i lokalet. Dersom møtet holdes for åpne dører, kan vedkommende ta plass som tilhører.

- Gruppemøte

Det er svært uheldig om en person deltar i i den forutgående partipolitiske behandling av en sak vedkommende vil være inhabil til å behandle som medlem av utvalg eller kommunestyre.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 103–110

- Problem for soil leaching:

VERSAMBLE FOM CALIFORNIA, EN 19, 2011

Habilitetsvurderinger

Habilitetsvurderinger kan være aktuelle i forbindelse med

- Kommunens behandling av saken
- Klagesaken – tema for klageinstansen
- Vedtak som det kreves lovlighetskontroll av - kommunelovens § 59

Oppsummering

- Det er viktig at habilitetsreglene følges
- Konsekvensene av ikke å fratre ved inhabilitet kan være at vedtaket blir ugyldig
- Det er ikke noe negativt å være inhabil
- Men reglene skal ikke misbrukes for å slippe konfliktfylte saker